

Súd: Okresný súd Námestovo
Spisová značka: 4T/74/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5823010489
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Vanda Mikulášová
ECLI: ECLI:SK:OSNO:2024:5823010489.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Námestovo, samosudkyňou Mgr. Vandou Mikulášovou, v trestnej veci proti obžalovanému: A. B., nar. XX.XX.XXXX v Trstenej, pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. d/ Trestného zákona, s poukazom na § 138 písm. b/ Trestného zákona a iné, na hlavnom pojednávaní konanom dňa 09.02.2024 v Námestove, takto

rozhodol:

Obžalovaný A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., trvale bytom D., invalidný dôchodca, t.č. v Ústave na výkon väzby Žilina,

sa uznáva za vinného, že

v bode 1/

v presne nezistenom čase najneskôr od roku 2016, s výnimkou obdobia od 28.03.2018 do 28.03.2021, až do 13.07.2023, kedy bol obmedzený na osobnej slobode, v obci D., E. F. G. H. XXX/X, keď bol pod vplyvom alkoholu, vulgárne nadával a sácal svojich rodičov, poškodených I. B., nar. XX.XX.XXXX a J. B., nar. XX.XX.XXXX, bral im peniaze a predával veci poškodených bez ich povolenia, rozbíjal veci poškodených, ktoré mali vo svojom byte ul. H. XXX/X, D., búchal na dvere, keď sa pred ním v izbe zo strachu zamkli, poškodení zo strachu o svoj život opakovane utiekli pred ním z ich obydľia, naposledy dňa 07.07.2023 okolo 17:00 hod., čomu predchádzalo jeho nadávanie poškodeným a sácanie do poškodených, na ktoré chcel poškodený I. B. telefonicky zavolať políciu, v dôsledku čoho ho obvinený udrel minimálne 7-krát rukou do oblasti rebier a po ruke, aby mu vypadol z ruky telefón, ktorým volal políciu, pričom týmito konaniami boli poškodení I. B. a J. B. opakovane a po dlhšiu dobu vystavení rôznorodým formám neprispôsobivého a agresívneho správania, ktoré v nich vyvolávali obavy a strach o vlastnú bezpečnosť a zdravie, pričom v čase činu boli jeho rozpoznávacie a ovládacie schopnosti podstatne znížené, nie však vymiznuté,

v bode 2/

v mesiaci september až október 2022, v obci D., E. F. G. H. XXX/X, bez povolenia, zobral zo zväzku otcových kľúčov kľúč od rodinného domu K. XXX/XXX, D., patriaci jeho bratovi L. A. B., nar. XX.XX.XXXX, ktorým otvoril vchodové dvere rodinného domu K. XXX/XXX, D., a z detskej izby, z pokladničky, zobral 10,- eur, čím poškodenému L. A. B., nar. XX.XX.XXXX, spôsobil škodu vo výške 10,- eur, pričom v čase činu boli jeho rozpoznávacie a ovládacie schopnosti podstatne znížené, nie však vymiznuté,

v bode 3/

v mesiaci november 2022, v obci D., E. F. G. H. XXX/X, bez povolenia, zobral zo zväzku otcových kľúčov kľúč od rodinného domu K. XXX/XXX, D., patriaci jeho bratovi L. A. B., nar. XX.XX.XXXX, ktorým otvoril vchodové dvere rodinného domu K. XXX/XXX, D., a z pracovne, z neuzamknutej skrine, z poličky pod knihami zobral obálku, v ktorej bolo 1.600,- PLN (355,- eur),

čím poškodenému L. A. B., nar. XX.XX.XXXX, spôsobil škodu vo výške 355,- eur, pričom v čase činu boli jeho rozpoznávacie a ovládacie schopnosti podstatne znížené, nie však vymiznuté,

v bode 4/

niekedy v mesiaci február 2023, v obci D., E. F. G. H. XXX/X, bez povolenia, zobral svojej matke – poškodenej J. B., nar. XX.XX.XXXX, z peňaženky platobnú kartu č. XXXX XXXX XXXX XXXX, vydanú k jej bankovému účtu IBAN: M. XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX, ktorú vložil do bankomatu v Zuberici a po zadaní PIN kódu, ktorý bol priložený na platobnej karte, uskutočnil z bankového účtu výber finančnej hotovosti, a to

- dňa 19.02.2023 o 16:52 hod. 50,- eur,

- dňa 26.02.2023 o 09:57 hod. 10,- eur,

- dňa 26.02.2023 o 13:06 hod. 20,- eur,

- dňa 26.02.2023 o 17:50 hod. 20,- eur,

čím poškodenej J. B., nar. XX.XX.XXXX, spôsobil škodu vo výške 100,- eur, pričom v čase činu boli jeho rozpoznávacie a ovládacie schopnosti podstatne znížené, nie však vymiznuté,

t e d a

v bode 1/

- blízkej osobe spôsobil fyzické a psychické utrpenie bitím, údermi, vyhrážaním, vyvolávaním strachu a stresu, ktoré ohrozovalo jej fyzické a psychické zdravie a obmedzovalo jej bezpečnosť a čin spáchal závažnejším spôsobom konania (po dlhší čas),

v bode 2/, 3/

- neoprávnene vnikol do obydlia iného a čin spáchal závažnejším spôsobom konania (vlámaním) a voči chránenej osobe (blízkej osobe),

v bode 4/

- neoprávnene prechovával a obstaral si platobný prostriedok,

- neoprávnene použil platobný prostriedok,

v bode 2/, 3/, 4/

- pokračovacím konaním si prisvojil cudziu vec tým, že sa jej zmocnil a spôsobil tak malú škodu, v časti (bod 4/) čin spáchal na chránenej osobe (blízkej osobe),

t ý m s p á c h a l

v bode 1/

- zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. d/ Trestného zákona, s poukazom na § 138 písm. b/ Trestného zákona,

v bode 2/, 3/

- zločin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. a/ Trestného zákona, s poukazom na ust. § 138 písm. e/ Trestného zákona a s poukazom na ust. § 139 ods. 1 písm. c/ Trestného zákona,

v bode 4/

- prečin neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona,

- prečin neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku podľa § 219 ods. 2 Trestného zákona,

v bode 2/, 3/, 4/

- zločin krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. f/, s poukazom na ust. § 139 ods. 1 písm. c/ Trestného zákona.

Z a t o s a o d s u d z u j e

Podľa § 208 ods. 3 Trestného zákona, § 36 písm. c/, písm. k/, písm. l/, písm. n/ Trestného zákona, § 37 písm. h/, písm. m/ Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3, ods. 5 Trestného zákona, § 39 ods. 2 písm. c/, písm. d/, ods. 4 Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona, na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Trestného zákona na výkon trestu odňatia slobody súd obžalovaného zaraďuje do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 73 ods. 2 písm. a/, písm. d/ Trestného zákona súd ukladá ochranné protialkoholické a psychiatrické liečenie ústavnou formou.

o d ô v o d n e n i e :

Prokurátor Okresnej prokuratúry Námestovo podal dňa 13.12.2023 na A. B. obžalobu pre v bode 1/ - zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. d/ Trestného zákona, s poukazom na § 138 písm. b/ Trestného zákona; v bode 2/, 3/ - zločin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. a/ Trestného zákona, s poukazom na ust. § 138 písm. e/ Trestného zákona a s poukazom na ust. § 139 ods. 1 písm. c/ Trestného zákona; v bode 4/ - prečin neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona, - prečin neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku podľa § 219 ods. 2 Trestného zákona; v bode 2/, 3/, 4/ - zločin krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. f/, s poukazom na ust. § 139 ods. 1 písm. c/ Trestného zákona, na tom skutkovom základe, ako je vyššie uvedené.

Obžalovaný na hlavnom pojednávaní chcel s prokurátorom uzavrieť dohodu o vine a treste a po poučení podľa § 257 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku urobil vyhlásenie, že je vinný.

Samosudkyňa vzhľadom na vyhlásenie obžalovaného postupovala podľa § 333 ods. 3 písm. c, d, f, g, h/ Trestného poriadku a obžalovanému postupne všetky ustanovenia, na ktoré musí odpovedať, prečítala.

§ 333 ods. 3 písm. c/ Trestného poriadku: Či rozumie, čo tvorí podstatu skutku, ktorý sa mu kladie za vinu. Obžalovaný uvádza, že porozumel čo tvorí podstatu skutku, ktorý mu je kladený za vinu.

§ 333 ods. 3 písm. d/ Trestného poriadku: Či bol ako obvinený poučený o svojich právach, najmä o práve na obhajobu, či mu bola daná možnosť na slobodnú voľbu obhajcu a či sa s obhajcom mohol radiť o spôsobe obhajoby. Obžalovaný uviedol, že áno.

§ 333 ods. 3 písm. f/ Trestného poriadku: Či rozumie právnej kvalifikácii skutku ako trestného činu. Obžalovaný uviedol - áno.

§ 333 ods. 3 písm. g/ Trestného poriadku: Či bol oboznámený s trestnými sadzbami, ktoré zákon ustanovuje za trestný/e čin/y jemu kladený/é za vinu. Obžalovaný uviedol – áno.

§ 333 ods. 3 písm. h/ Trestného poriadku: Či sa dobrovoľne priznal a uznal vinu za spáchaný skutok, ktorý sa kvalifikuje v bode 1/ ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. d/ Trestného zákona, s poukazom na § 138 písm. b/ Trestného zákona, v bode 2/, 3/ ako zločin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. a/ Trestného zákona, s poukazom na ust. § 138 písm. e/ Trestného zákona a s poukazom na ust. § 139 ods. 1 písm. c/ Trestného zákona, v bode 4/ ako prečin neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona a prečin neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku podľa § 219 ods. 2 Trestného zákona, v bode 2/, 3/, 4/ ako zločin krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. f/ Trestného zákona, s poukazom na ust. § 139 ods. 1 písm. c/ Trestného zákona. Obžalovaný uviedol – uznal som vinu za spáchaný skutok.

Vzhľadom na to, že prokurátor a poškodení nemali pripomienky k prijatiu vyhlásenia obžalovaného, súd uznesením podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku prijal vyhlásenie obžalovaného o tom, že je vinný zo spáchania skutku, kladeného mu za vinu v obžalobe okresného prokurátora zo dňa 13.12.2023 č. P v

294/23/5507, ktorý sa kvalifikuje v bode 1/ ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. d/ Trestného zákona, s poukazom na § 138 písm. b/ Trestného zákona, v bode 2/, 3/ ako zločin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. a/ Trestného zákona, s poukazom na ust. § 138 písm. e/ Trestného zákona a s poukazom na ust. § 139 ods. 1 písm. c/ Trestného zákona, v bode 4/ ako prečin neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona a prečin neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku podľa § 219 ods. 2 Trestného zákona, v bode 2/, 3/, 4/ ako zločin krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. f/ Trestného zákona, s poukazom na ust. § 139 ods. 1 písm. c/ Trestného zákona a podľa § 257 ods. 8 Trestného poriadku súd vyhlásil, že dokazovanie v rozsahu v akom obžalovaný priznal spáchanie skutku sa nevykoná a vykonajú sa dôkazy súvisiace s výrokom o treste a ochrannom opatrení.

Obžalovaný vo svojom výsluchu na hlavnom pojednávaní uviedol, že je slobodný, má trvalý pobyt v obci D., prechodný pobyt má v starom rodičovskom dome po svojej mame. Pokiaľ je triezvy, tak s rodičmi vychádza dobre. Otec mu vo všetkom veľmi pomáha. Čo sa týka jeho zdravotných problémov, tak po prvýkrát mu bola diagnostikovaná schizoafektívna porucha v roku 2001, kvôli ktorej ani nedokončil základnú vojenskú službu. Má obmedzenú spôsobilosť na právne úkony a súdom ustanovený opatrovník je jeho otec. Uviedol, že žil s družkou, s ktorou má 13 ročnú dcéru. Popri invalidnom dôchodku pracuje na dohodu na píle. Splnomocnený na výber, resp. manipuláciu s finančnými prostriedkami, je jeho otec. Okrem nákladov na domácnosť platí aj výživné na dcéru. Ďalej uviedol, že sa na svoju diagnózu lieči už 22 rokov. Bol viackrát hospitalizovaný na psychiatrii. Užíva lieky, ktoré mu predpisuje psychiatricka. Mal by ich brať pravidelne, ale stane sa mu, že zabudne a potom sa necíti komfortne. Naposledy mal halucinácie dva alebo tri roky dozadu. V čase keď absolvoval základnú vojenskú službu, nebol závislý na alkohole a ani s ním nemal problém. Problém s alkoholom sa pridružil tak postupne v súvislosti s tou schizofréniou. Ďalej uviedol, že je s rodinou v kontakte, odpustili mu a otec mu posielal peniaze. Škodu uhradil zo svojich peňazí, nakoľko si sporí každý mesiac. Od vzatia do väzby pociťuje, že sa jeho ochorenie zhoršuje. Má predpisované lieky psychiatrom, ale osem mesačná väzba zanecháva na ňom následky.

Súd na hlavnom pojednávaní so súhlasom prokurátora, obhajcu, obžalovaného a poškodených prečítal znalecký posudok č. 172/2023 znalca MUDr. Jany Bullovej, zo záverov ktorého vyplynulo, že v roku 2002 bola obvinenému diagnostikovaná depresívna epizóda stredne ťažkého až ťažkého stupňa, v roku 2007 bola diagnóza zmenená na schizoafektívnu psychózu a neskôr sa u obvineného pridružil aj syndróm závislosti od alkoholu. Podľa znalca rozpoznávacie schopnosti obvineného v čase páchania skutkov boli podstatne znížené, nie však vymiznuté, rovnako tak aj jeho ovládacie schopnosti a obvinený chápe zmysel trestného konania. V súčasnosti je u obvineného prítomný syndróm závislosti od alkoholu III.-IV. štádium s malígnym priebehom. Znalec považuje pobyt obvineného na slobode z psychiatrického hľadiska za rizikový a odporúča obvinenému nariadiť ochranné psychiatrické a protialkoholické liečenie ústavnou formou.

Súd na hlavnom pojednávaní vykonal dokazovanie prečítaním listinných dôkazov a to rozsudku Okresného súdu Námestovo č.k. 4Ps/33/2017-77 zo dňa 21.08.2018, opravného uznesenia Okresného súdu Námestovo č.k. 4Ps/33/2017-95 zo dňa 18.01.2019, rozsudku Okresného súdu Námestovo č.k. 4T/70/2012-83 zo dňa 06.11.2012, rozsudku Okresného súdu Námestovo č.k. 6T/139/2014-164 zo dňa 04.12.2014, rozsudku Okresného súdu Námestovo č.k. 6T/88/2018-181 zo dňa 13.09.2018, rozsudku Okresného súdu Námestovo č.k. 6T/104/2018-126 zo dňa 10.01.2019, rozhodnutia o priestupku zo dňa 14.06.2023, správy obce Zuberec, správy MUDr. Milana Spitku, správy HN sP Trstená, psychiatrické oddelenie, výpisu z ústrednej evidencie priestupkov MV SR, aktuálneho odpisu RT.

Zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. d/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b/ Trestného zákona sa dopustí ten, kto blízkej osobe spôsobí fyzické a psychické utrpenie bitím, údermi, vyhrážaním, vyvolávaním strachu a stresu, ktoré ohrozovalo jej fyzické a psychické zdravie a obmedzovalo jej bezpečnosť a čin spáchal závažnejším spôsobom konania (po dlhší čas).

Zločinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. a/ Trestného zákona, s poukazom na ust. § 138 písm. e// Trestného zákona a s poukazom na ust. § 139 ods. 1 písm.

c/ Trestného zákona sa dopustí ten, kto neoprávnene vnikol do obydlija iného a čin spáchal závažnejším spôsobom konania (vlámaním) a voči chránenej osobe (blízkej osobe).

Prečinu neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona sa dopustí ten, kto neoprávnene prechovával a obstaral si platobný prostriedok.

Prečinu neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku podľa § 219 ods. 2 Trestného zákona sa dopustí ten, kto neoprávnene použil platobný prostriedok.

Zločinu krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. f/ Trestného zákona s poukazom na ust. § 139 ods. 1 písm. c/ Trestného zákona sa dopustí ten, kto pokračovacím konaním si prisvojí cudziu vec tým, že sa jej zmocní a spôsobí tak malú škodu, v časti čin spáchal na chránenej osobe (blízkej osobe).

S poukazom na to, že obžalovaný na hlavnom pojednávaní urobil vyhlásenia, v rámci ktorých uznal vinu na spáchaných skutkoch, sa súd bližšie otázkou viny nezaoberal a uznal obžalovaného vinným v bode 1/ zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. d/ Trestného zákona, s poukazom na § 138 písm. b/ Trestného zákona, v bode 2/, 3/ zo zločinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. a/ Trestného zákona, s poukazom na ust. § 138 písm. e/ Trestného zákona a s poukazom na ust. § 139 ods. 1 písm. c/ Trestného zákona, v bode 4/ z prečinu neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona, z prečinu neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku podľa § 219 ods. 2 Trestného zákona, a v bode 2/, 3/, 4/ zo zločinu krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. f/, s poukazom na ust. § 139 ods. 1 písm. c/ Trestného zákona.

Trest plní funkciu ochrany spoločnosti jednak pred páchatelom trestného činu, voči ktorému sa prejavuje prvok represie (zabránenie v trestnej činnosti), a prvok individuálnej prevencie (výchovy k riadnemu životu), a jednak aj voči ďalším občanom - potenciálnym páchatelom, voči ktorým sa prejavuje prvok generálnej prevencie (výchovné pôsobenie trestu na ostatných členov spoločnosti).

Už Európsky súd pre ľudské práva, Ústavný súd Slovenskej republiky ako aj Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach pri uplatňovaní požiadavky primeranosti trestu uplatňuje princíp proporcionality, vyjadrujúci požiadavku zachovania spravodlivej rovnováhy medzi všeobecnými záujmami spoločnosti a garanciami základných práv jednotlivcov, resp. požiadavku proporcionality medzi zásahom do práva a sledovaným cieľom, pričom nevyhnutnosť rešpektovania tohto princípu zdôrazňuje aj pri zásahoch do práv chránených dohovorom majúcich podobu trestných sankcií. Aj keď trestnou sadzbou zákonodarca v súlade so zásadou nulla poena sine lege stanovuje súdu isté mantinely pri jeho rozhodovaní, zároveň mu ponecháva dostatočný priestor pre individualizáciu trestu podľa okolností konkrétneho prípadu. Trest (osobitne trest odňatia slobody) ako sankcia predstavuje najcitlivejší a najtvrdší prostriedok štátneho donútenia. Z hodnotového systému právneho štátu je nutné vyvodiť, že sloboda môže byť zachovaná jedine tak, že sa s ňou bude nakladať ako s najväčším princípom, ktorý nesmie byť obetovaný účelnosti a jednotlivým výhodám. Trest realizuje svoje poslanie - ochranu spoločnosti niekoľkými funkciami, ako sú represia, resocializácia páchatelov trestných činov, a výchovným pôsobením na ostatných členov spoločnosti. Vychádzajúc zo zásady humanity treba dodržať princíp úmernosti represie, aby táto neprekročila mieru nevyhnutnú pre splnenie účelu trestu. Teoretické východiská penológie poukazujú na potrebu zvoliť optimálnu mieru represie, keďže ani príliš mierny ani príliš prísny trest podľa nej nepôsobia výchovne, ale demoralizujúco a zároveň varujú pred tzv. exemplárnym trestaním spočívajúcim v tom, že sa konkrétna prísnosť trestu neodôvodňuje hľadiskom individuálnej prevencie, ale potrebou odstrániť verejnosť ustanovením prehnane prísnych trestov, kde je zintenzívnením represie potlačený moment prevencie. Moderné humanistické teórie zaoberajúce sa účelom trestu a trestného práva vôbec sú založené na myšlienke, že trestné konanie má sledovať rovnako preventívny a resocializačný cieľ, má totiž prispieť k polepšeniu a náprave páchatela. Cieľom trestného konania má byť dosiahnutie toho, aby obvinený páchatel zaujal ku spáchaniu trestného činu sebakritický a kajúcny postoj, ktorý sľubuje možnosť jeho nápravy. V takom prípade je dobré, že páchatel trest považuje za adekvátny, spravodlivý a súhlasí s ním. V trestnom zákonodarstve právneho štátu nie je trest sám osebe účelom, nepredstavuje odplatu za spáchaný trestný čin. Takéto ponímanie trestu sa líši od absolútnych teórií trestu vychádzajúc zo zásady „punitur, ne peccato“, teda „trestá sa, aby nebolo páchané zlo“. Preto možno nepochybne konštatovať, že páchatela môže so spravodlivosťou, a teda aj so spoločnosťou, zmieriť len spravodlivý trest. Trest sa musí rovnať spôsobenému bezpráviu.

Z uvedeného vyplýva, že v prípade, ak bude trest, resp. odplata obsiahnutá v treste, prísnejšia ako bezprávie spôsobené trestným činom, nedôjde len k negácii tohto bezprávia, ale zároveň uloženým trestom vznikne nové bezprávie - bezprávie voči neprimerane potrestanému páchatelovi trestného činu. Neprimeraný trest je teda negáciou práva, ktorá sa svojou podstatou (negovaním práva) ničím nelíši od trestného činu, pričom páchatel, ktorému toto bezprávie spôsobil štát, nebude mať možnosť dosiahnuť negáciu štátom spôsobenej negácie práva, keďže monopol na trestanie má v rukách štát. V zmysle zákonnej požiadavky primeranosti trestu má byť uložený trest úmerný aj škode, ktorú páchatel trestným činom spôsobil a nemá páchatelovi spôsobiť zbytočné útrapy. Trest ako najzávažnejší zásah štátu do základných ľudských práv páchatel'a nesmie byť ukladaný mechanicky, bez zváženia všetkých okolností konkrétneho prípadu a pomerov páchatel'a. Z požiadavky primeranosti trestu jednoznačne vyplýva zákaz akéhokoľvek exemplárneho trestania. Trestnú represiu je preto nutné uplatňovať len v nevyhnutne nutnej miere. Trest nesmie byť prejavom neprimeraného inštitucionalizovaného násillia spoločnosti voči jednotlivcovi. Trest, ktorým štát a spoločnosť reaguje na spáchaný trestný čin ako na nespravodlivé konanie, by mal nespravodlivosť spôsobenú trestným činom napraviť, a nie ešte viac rozmnožiť. Neprimeraný trest nemožno považovať za spravodlivý, spravodlivým je vždy len primeraný trest. U páchatel'a neprimerane prísne tresty vedú k zatrpknutosti, pretože takéto tresty páchatel oprávnené nemôže považovať za spravodlivé. Páchatel' je súdom odsudzovaný za nespravodlivosť (bezprávie), ktoré trestným činom spáchal, a preto má právo očakávať spravodlivosť zo strany súdu. Primeranosť trestu je zároveň nevyhnutným predpokladom dosiahnutia výchovných účinkov trestu, keďže nevyhnutným predpokladom prevýchovy páchatel'a je jeho akceptovanie trestu ako spravodlivého následku jeho protiprávneho konania, pričom v prípade nespravodlivého trestu k takejto akceptácii trestu zo strany páchatel'a pochopiteľne nemôže dôjsť. Spravodlivosť trestu tak možno považovať aj za predpoklad prerastania represívneho pôsobenia trestu do pôsobenia výchovného. V rámci požiadavky primeranosti trestu zohráva významnú úlohu sudcovská individualizácia trestu, ktorá fakticky umožňuje naplnenie tejto požiadavky v konkrétnych prípadoch. Individualizácia trestu je prostriedkom dosiahnutia primeranosti trestu. Druh a výmera trestu musia byť súdom v každom konkrétnom prípade stanovené tak, aby zodpovedali všetkým zvláštnostiam daného prípadu. Medzi skutočnosťami, na ktoré by v záujme individualizácie trestu mal súd pri určovaní druhu trestu a jeho výmery prihliadať, patria napríklad spôsob spáchania činu a jeho následok, miera zavinenia, pohnútky, pritažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti, osoba páchatel'a, pomery páchatel'a (majetkové, osobné, rodinné pomery, zdravotný stav páchatel'a a jeho rodiny) či možnosť jeho nápravy. Nevyhnutné je celkové posúdenie osobnosti obžalovaného, jeho osobnostného profilu, charakterových a psychických vlastností, veku a podobne, ako i individuálne posúdenie pohnútok a dôvodov, ktoré viedli k spáchaniu trestného činu. Tak ako pri rozhodovaní o vine i pri rozhodovaní o treste sa vnútorné presvedčenie súdu vytvára na základe logického úsudku, na zodpovednom a starostlivom zhodnotení každej z jednotlivých okolností prípadu individuálne i v ich vzájomných súvislostiach a v súhrne. Len dôsledné a dôkladné poznanie veci a všetkých okolností prípadu umožňuje, aby súd v zmysle zásad voľného uváženia, objektívnosti a diferencovanosti rozhodol o spravodlivej výmere konkrétneho trestu. Pri hodnotení jednotlivých okolností prípadu individuálne i v ich vzájomných súvislostiach sa uplatňujú predovšetkým analytické a syntetické metódy poznávania, indukcia, dedukcia, ako aj metódy formálnej i dialektickej logiky, ale aj ďalšie bežné metódy poznávania, aby ich výsledkom mohlo byť spravodlivé, jasné zrozumiteľné a presvedčivé rozhodnutie. Požiadavka primeranosti trestu a jeho individualizácie tak núti súd prihliadať na okolnosti konkrétneho prípadu, na jeho zvláštnosti, a teda bráni mechanickému postupovaniu súdu pri rozhodovaní o treste.

Súd v rámci všeobecných zásad platných pre ukladanie trestov pri určovaní druhu trestu a jeho výmery následne vyhodnotil všetky okolnosti, ako aj momenty, ktoré ovplyvňujú požiadavku ochrany spoločnosti a občanov pred páchaním takejto trestnej činnosti, pričom zväžil aj okolnosti na strane obžalovaného, ktorý bol doteraz štyrikrát súdom trestaný, naposledy rozsudkom Okresného súdu Námestovo sp. zn. 6T/104/2018 zo dňa 10.01.2019, ktorým súd podľa § 44 Trestného zákona upustil od uloženia súhrnného trestu vzhľadom na rozsudok Okresného súdu Námestovo sp. zn. 6T/88/2018 zo dňa 13.09.2018, ktorým bol uznaný za vinného zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov, so zaradením na jeho výkon do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Z výpisu z Ústrednej evidencie priestupkov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky vyplýva, že na obžalovaného sú do 13.12.2023 evidované 4 priestupky, z toho 2 za hrubé správanie sa voči poškodenému I. B.. Zo správy o povesti na obžalovaného nevyplývajú negatívne skutočnosti. U obžalovaného boli zistené štyri poľahčujúce okolnosti podľa § 36 písm. c/ Trestného zákona - spáchal trestný čin v spojitosti s negatívnymi dôsledkami svojej choroby, podľa § 36 písm. k/ Trestného zákona -

dobrovoľne nahradil spôsobenú škodu a podľa § 36 písm. l/ Trestného zákona – priznal sa k spáchaniu trestného činu a trestný čin úprimne oľutoval a podľa § 36 písm. n/ Trestného zákona - napomáhal pri objasňovaní trestnej činnosti príslušným orgánom. U obžalovaného boli zistené dve priťažujúce okolnosti podľa § 37 písm. h/ Trestného zákona - spáchal viac trestných činov a podľa § 37 písm. m/ Trestného zákona – bol už za trestný čin odsúdený.

Podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona, ak súd ukladá úhrnný trest odňatia slobody za dva alebo viac úmyselných trestných činov, z ktorých aspoň jeden je zločinom, spáchaných dvoma alebo viacerými skutkami, zvyšuje sa horná hranica trestnej sadzby odňatia slobody trestného činu z nich najprísnejšie trestného o jednu tretinu. Horná hranica zvýšenej trestnej sadzby nesmie prevyšovať dvadsaťpäť rokov a pri mladistvých trestnú sadzbu uvedenú v § 117 ods. 1, alebo ods. 3. Popri treste odňatia slobody možno v rámci úhrnného trestu uložiť aj iný druh trestu, ak by jeho uloženie bolo odôvodnené niektorým zo súdených trestných činov.

Podľa § 39 ods. 2 písm. c/ Trestného zákona môže súd znížiť trest pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom aj vtedy, ak odsudzuje páchatel'a , ktorý spáchal trestný čin v stave zmenšenej príčetnosti, a súd má za to, že vzhľadom na zdravotný stav páchatel'a by bolo možné za súčasného uloženia ochranného liečenia dosiahnuť ochranu spoločnosti aj trestom kratšieho trvania, pričom nie je viazaný obmedzeniami uvedenými v odseku 3 a zároveň uloží ochranné liečenie.

Podľa § 39 ods. 2 písm. d/ Trestného zákona súd môže znížiť trest pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom aj vtedy, ak odsudzuje páchatel'a v konaní o dohode o uznaní viny a prijatí trestu.

Podľa § 39 ods. 4 Trestného zákona v konaní o dohode o uznaní viny a prijatí trestu môže súd uložiť trest odňatia slobody znížený o jednu tretinu pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby a v prípade trestných činov uvedených v odseku 3 písm. a/ trest odňatia slobody nie kratší ako dvadsať rokov.

Trestná sadzba pri zločine týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 3 Trestného zákona, ktorý je v danom prípade najprísnejší trestný čin, je sedem až pätnásť rokov.

V danom prípade vychádzajúc z vyššie uvedeného súd dospel k záveru, že na nápravu páchatel'a, je primeraným trestom trest vo výmere 5 rokov, ktorý podľa názoru súdu v plnej miere zodpovedá zásadám pre ukladanie trestov vzhľadom na vyššie uvedené a to aj z hľadiska individuálnej a generálnej prevencie. Prihliadal pritom i na spôsob spáchania činu a jeho následok, na hodnotenie osoby obžalovaného, jeho pomery a možnosti jeho nápravy, z čoho vyvodil záver, že boli splnené zákonné podmienky pre aplikáciu ustanovenia § 39 ods. 2 písm. c/, písm. d/, ods. 4 Trestného zákona na uloženie takéhoto trestu.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Trestného zákona súd zaradí páchatel'a na výkon trestu odňatia slobody spravidla do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, ak v posledných desiatich rokoch pred spáchaním trestného činu bol vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený za úmyselný trestný čin; na predchádzajúce odsúdenie sa však neprihliadne, ak sa na páchatel'a hľadí, ako keby nebol odsúdený.

S poukazom na to, že obžalovaný bol v posledných 10 rokoch vo výkone trestu a to na základe rozsudku Okresného súdu Námestovo sp. zn. 6T/88/2018 zo dňa 13.09.2018, súd ho na výkon tohto trestu zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 73 ods. 1 Trestného zákona, súd uloží ochranné liečenie v prípadoch uvedených v § 39 ods. 2 písm. c/ a § 40 ods. 1 písm. c/, alebo ak páchatel' činu inak trestného nie je pre nepríčetnosť trestne zodpovedný a jeho pobyt na slobode je nebezpečný.

Podľa § 73 ods. 2 písm. a/, písm. c/ Trestného zákona, súd tak môže urobiť aj vtedy, ak páchatel' spáchal trestný čin v stave zmenšenej príčetnosti a jeho pobyt na slobode je nebezpečný, násilnej povahy voči blízkej osobe alebo zverenej osobe a vzhľadom na osobu páchatel'a možno dôvodne predpokladať, že bude v násilnom konaní pokračovať.

S poukazom na znalecký posudok č. 172/2023 znalca MUDr. Jany Bullovej, zo záverov ktorého vyplynulo, že v roku 2002 bola obvinenému diagnostikovaná depresívna epizóda stredne ťažkého až ťažkého stupňa, v roku 2007 bola diagnóza zmenená na schizoafektívnu psychózu a neskôr sa u obvineného pridružil aj syndróm závislosti od alkoholu. Podľa znalca rozpoznávacie schopnosti obvineného v čase páchania skutkov boli podstatne znížené, nie však vymiznuté, rovnako tak aj jeho ovládacie schopnosti a obvinený chápe zmysel trestného konania. V súčasnosti je u obvineného prítomný syndróm závislosti od alkoholu III.-IV. štádium s malígnym priebehom. Znalec považuje pobyt obvineného na slobode z psychiatrického hľadiska za rizikový, súd uložil obžalovanému ochranné psychiatrické a protialkoholické liečenie ústavnou formou.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré možno podať na tunajší súd do 15 dní od oznámenia rozsudku. Odvolanie má odkladný účinok (§ 306 ods. 2 Tr. por.).

Odvolanie môžu podať:

- prokurátor pre nesprávnosť ktoréhokoľvek výroku, a to v neprospech i v prospech obžalovaného. V prospech obžalovaného môže podať odvolanie aj proti vôli obžalovaného (§ 307 ods. 1 písm. a), § 308 ods. 1, 2 Tr. por.)
- obžalovaný pre nesprávnosť výroku, ktorý sa ho priamo týka, a to len vo svoj prospech (§ 307 ods. 1 písm. b), § 308 ods. 2 Tr. por.)
- príbuzný obžalovaného v priamom rade, jeho súrodenci, osvojiteľ, osvojenec, manžel a druh (pre nesprávnosť výroku, ktorý sa priamo týka obžalovaného), a to len v jeho prospech (§ 308 ods. 2 Tr. por.)
- zákonný zástupca obžalovaného, opatrovník obžalovaného a obhajca obžalovaného pre nesprávnosť výroku, ktorý sa priamo týka obžalovaného, a to len v jeho prospech. Ak je obžalovaný pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ak je jeho spôsobilosť na právne úkony obmedzená, môžu podať odvolanie v prospech obžalovaného i proti jeho vôli (§ 308 ods. 2 Tr. por.)
- štátny orgán starostlivosti o mládež pre nesprávnosť výroku, ktorý sa priamo týka mladistvého obžalovaného, a to len v jeho prospech, aj proti jeho vôli (§ 345 ods. 1 Tr. por.)
- poškodený, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody, pre nesprávnosť výroku o náhrade škody, a to v neprospech obžalovaného (§ 307 ods. 1 písm. c), § 308 ods. 1 Tr. por.). Ak je poškodeným právnická osoba, odvolanie môže podať len osoba oprávnená konať za právnickú osobu (§ 68 Tr. por.).
- zúčastnená osoba pre nesprávnosť výroku o zhabaní veci (§ 307 ods. 1 písm. d), § 45 ods. 1 Tr. por.)

Osoby oprávnené podať odvolanie proti niektorému výroku rozsudku môžu ho napadnúť aj preto, že taký výrok nebol urobený, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba.